

5. Жалдак М. І. Про проблеми навчання інформатики в середніх та вищих навчальних закладах / М. І. Жалдак // Актуальні проблеми психології : Психологічна теорія і технологія навчання / За ред. С. Д. Максименка, М. -Л. Смутьсон. — К. : Міленіум, 2005. — Т.8, вип. 1. — С. 39–53.

6. Колісник Л. О. Психологічний аспект розвитку дистанційного навчання / Л. О. Колісник // Актуальні проблеми психології : Психологічна теорія і технологія навчання / За ред. С. Д. Максименка, М. Л. Смутьсон. — К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. — Т. 8, вип.6. — С. 121–128.

7. Комісарова О. Ю. Психологічна підтримка студентів за допомогою телекомунікаційних технологій / О. Ю. Комісарова, М. Л. Смутьсон // Теорія та методика електронного навчання : збірник наукових праць. — Кривий Ріг : Видавничий відділ НМетАУ, 2010. — С. 117–126.

8. Машбиць Ю. І. Актуальні психолого-педагогічні проблеми дистанційного навчання / Ю. І. Машбиць, М. Л. Смутьсон // Актуальні проблеми психології : Психологічна теорія і технологія навчання / За ред. С. Д. Максименка, М. Л. Смутьсон. — К. : Міленіум, 2005. — Т. 8, вип.1. — С. 6–23.

9. Носенко Е. Л. Формування когнітивних структур особистості засобами інформаційних технологій / Е. Л. Носенко, М. А. Салюк. — Дніпропетровськ : Вид-во ДНУ, 2007. — 138 с.

10. Смутьсон М. Л. Інтелектуальний саморозвиток у віртуальному освітньому середовищі: зміна парадигми / М. Л. Смутьсон // Актуальні проблеми психології : Психологічна теорія і технологія навчання / За ред. С. Д. Максименка, М. Л. Смутьсон. — К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. — Т. 8, вип. 6. — С. 250–259.

11. Телекомунікаційні технології у навчальному процесі : методичні рекомендації [Електронний ресурс] / [М. Л. Смутьсон, Н. М. Бугайова, В. В. Депутат, О. Ю. Комісарова, Ю. І. Машбиць, В. Й. Цап]; за ред. М. Л. Смутьсон. — К., 2009. — Режим доступу : <http://www.psy-science.com.ua/Recommendation/>

12. Теория и практика дистанционного обучения / Под ред. Е. С. Полат. — М. : Академия, 2004.

САМОАКТУАЛІЗАЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСІБ З ПЕВНОЮ СПЕЦИФІКОЮ ФАСИЛЯТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

УДК: 15. 992+159. 923+159. 043+ 159. 96

Казанжи М.Й.

В статті наведено результати дослідження самоактуалізаційних характеристик осіб, що розрізняються специфікою поєднання актуалізаційної та потенційної складових фасиліативного потенціалу. Встановлено, що високі значення мотиваційних показників фасиліативного потенціалу в поєднанні з невираженістю фасиліативності в поведінці виражаються в низькому рівні переважної більшості параметрів самоактуалізації.

Ключові слова: фасиліативний потенціал, параметри самоактуалізації, типи осіб з певною специфікою фасиліативного потенціалу.

САМОАКТУАЛІЗАЦІОННІ ОСОБЕННОСТІ ЛІЦ С ОПРЕДЕЛЕННОЙ СПЕЦИФИКОЙ ФАСИЛЯТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛА

Казанжи М.И.

В статье приведены результаты исследования самоактуализационных характеристик лиц, отличающихся спецификой сочетания актуализационной и потенциальной составляющих фасилитивного потенциала. Установлено, что высокие значения мотивационных показателей фасилитивного потенциала в сочетании с невыраженностью фасилитивности в поведении выражаются в низком уровне подавляющего большинства параметров самоактуализации.

Ключевые слова: *фасилитивный потенциал, параметры самоактуализации, типы лиц с определенной спецификой фасилитивного потенциала.*

PECULIARITIES OF SELF ACTUALIZATION AMONG PEOPLE WITH CERTAIN CHARACTERISTICS OF FACILITATIVE POTENTIAL

Kazanzhy M.I.

The article takes up the results of investigation of self-actualizing characteristics of people with a different specific mixture of actualizing and potential components of facilitative potential. It was discovered that high values of motivational parameters of facilitative potential combined with poverty of facilitative ability in the behaviour are expressed in a low degree of most parameters of self-actualization.

Key words: *facilitating potential, parameters self-actualization, types of people with certain characteristics of facilitative potential.*

В центрі глибоких змін, які торкаються наразі всіх сфер життєдіяльності, знаходиться людина, яка повинна динамічно змінюватись, активно розвиватись, вдосконалюватись. Отож важливим питанням сьогодення є не тільки створення переліку особливостей людини нової формації, а й проблема допомоги їй в становленні цих вкрай необхідних для неї якостей в сучасному житті. Оскільки світова спільнота прагне до створення суспільства на засадах гуманізму, то й впливи на особистість доцільно здійснювати в ненасильницькій (фасилитивній) парадигмі. Отже, вивчення феноменів фасилитивності та самоактуалізації є наразі актуальним задля забезпечення з одного боку – повноцінного саморозвитку, самоздійснення, самореалізації особистості (самоактуалізація), а з іншого - допомоги в цьому розвитку учителями, вихователями, батьками та ін. (фасилітація). Крім того, цікавим для вивчення є питання співвідношення прояву самоактуалізації та фасилитивності у окремої особистості – носія цих психологічних якостей.

Одним з найважливіших факторів, що забезпечує успішність будь-якої діяльності (в тому числі і фасилитивної), є мотивація. На думку багатьох вчених (К.Роджерс, О.О.Кондрашихіна, О.Г.Врубльовська, С.Я.Ромашіна, О.В.Козіна та ін.), розвиненість мотиваційних чинників фасилитивної діяльності є запорукою допомоги, сприяння розвиткові іншої людини. Розуміючи багатог-

ранність мотиваційної сфери особистості та наявності ситуативних мотиваційних чинників, в першу чергу, варто сконцентруватись на вивченні особистісних. Серед досліджень, здійснених в цьому напрямку, доречно виділити дисертаційну роботу О.О.Кондрашихіної [4], в якій досить глибоко вивчалась здібність до фасилітаційних впливів, яка детермінована гуманістичними, духовними цінностями і дозволяє найбільш продуктивно здійснювати процес фасилітації. Цікавими є висновки щодо співвідношення фасилітаційних та самоактуалізаційних характеристик досліджуваних та позитивний вплив тренінгу розвитку фасилітаційних здібностей на вираженість параметрів самоактуалізації.

Водночас, в літературі бракує відомостей щодо відмінностей характеристик самоактуалізації у груп з певною специфікою мотиваційної складової фасилітаційного потенціалу, яка є особистісною детермінантою фасилітаційності. Саме цю прогалину намагаємось заповнити результатами даного дослідження.

Організація та методики дослідження.

Для розв'язання поставлених в дослідженні завдань було відібрано такі психодіагностичні інструменти. «Тест-опитувальник фасилітаційного потенціалу особистості» (М.Й.Казанжи), за допомогою якого можна діагностувати актуалізаційну та потенційну (ресурсну) його складові. Актуалізаційна складова відповідає за актуалізацію, прояв ресурсів емоційних, когнітивних, волевих в напрямку сприяння розвитку іншої людини. У випадку нерозвиненості даної складової, ресурси впливу на іншу людину, за їх наявності у особистості, можуть бути використані з інгібційною, маніпулятивною метою тощо. Ресурсна складова «відповідає» за потенційні можливості людини. Техніки, методики, способи фасилітації акумулюються в фасилітаційному потенціалі людини, однак їх відтворення в процесі фасилітації не є простим репродукуванням, а опосередковується ситуаційними особливостями, переломлюється, трансформується особистістю фасилітатора тощо. До актуалізаційної складової входять наступні компоненти: поведінковий (ПК), потребово-мотиваційний (ПМК) та ціннісно-смісловий (ЦСК). До потенційної (ресурсної): емоційний (ЕК), когнітивний (КК) та волевий (ВК) компоненти. ФП – фасилітаційний потенціал особистості [2].

Для вимірювання параметрів самоактуалізації обрана методика «Оцінка рівня самоактуалізації особистості» (Е.Шостром, в адаптації Л.Я.Гозмана) [1]. В ній містяться шкали: ОЧ - орієнтація в часі; Птр – підтримка; ЦО - ціннісна орієнтація; ГП - гнучкість поведінки; Сз – сензитивність; Сп – спонтанність; Спов – самоповага; Спр – самоприйняття; Пл - погляд на природу людини; С – синергійність; Па – прийняття агресії; Конт – контактність; Пз – пізнавальні здібності; Кр – креативність. Обрані методики мають задовільні психометричні характеристики щодо їх надійності та валідності.

Вибірку дослідження склали студенти денної та заочної форм навчання Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д.Ушинського (380 осіб).

Результати статистичної обробки викладені в попередній публікації, наразі зупинимось на якісному аналізі даних.

Застосування типологізації дозволило виділити групи осіб, що розрізняються рівнем вираженості показників фасилітаційного потенціалу (результати висвітлені раніше) та групи досліджуваних, що розрізнялись поєднанням актуальної та потенціальної складових фасилітаційного потенціалу. В позначенні груп

зазначаємо в якому кuartилі виражений той чи інший показник («+» - в 3 кuartилі, «++» - в 4 кuartилі, «-» - в 2, «—» - в 1, «+\++» - в 3, 4 кuartилях тощо).

Групи, що виділялись за рівнем фасиліативності описані в попередній публікації. Було також виділено малочислені групи з вираженістю всіх показників потенціальної складової в 4 кuartилі. Встановлено, що у представників цих груп параметри актуалізаційної складової ФП також досить виражені: у 5 осіб параметри ПМК та ЦСК знаходились в 3 кuartилі, у однієї особи ПМК був у другому кuartилі, зате ЦСК — у 4 кuartилі (приблизно такий же результат був ще у одного досліджуваного, лише вираженим був параметр ПМК, а ЦСК не досить розвинений (2 кuartиль)). Виявлений факт можна розглядати як досить відрадний, оскільки зрозуміло, що потужні механізми впливу спрямовуються все рівно з фасиліативною метою. У всіх осіб з вираженістю потенціальної складової поведінковий компонент фасиліативного потенціалу досягає високого рівня, а мотивація фасиліативної поведінки здійснюється за рахунок ціннісно-сислової або потребова-мотиваційної складових мотиваційної сфери. Окремо цю специфіку розглядати не будемо через малочисельність описаних груп, однак цікавим є саме таке поєднання: високі показники потенціальної складової ФП — високі значення поведінкового компоненту — високі значення потребова-мотиваційного або ціннісно-сислового компонентів (або й того і іншого одночасно). Це свідчить про те, що виражені ресурси впливу на іншого майбутні педагоги будуть використовувати з фасиліативною метою. Ймовірно, що інша вибірка могла б показати і інгібівне застосування ресурсів впливу.

Розглянемо особливості самоактуалізації у представників груп ПМК, ЦСК+\++, ПМК+ та ПМК, ЦСК+/\++, ПМК- (див. Рис. 1), тобто типів, які достатньо мотивовані на фасиліативну поведінку, але одна з груп проявляє її в поведінці, а інша — ні. Дві наступні групи відрізняються від попередніх тим, що мотиваційні компоненти в них не виражені, а ось поведінковий — у однієї виражений (ПМК, ЦСК-, ПМК+), а в іншій — ні (ПМК, ЦСК-, ПМК-). Особливості самоактуалізації цих груп осіб див. на Рис. 2. Вивчення співвідношення мотиваційних компонентів та їх вплив на специфіку самоактуалізації здійснимо на прикладі груп ПМК-, ЦСК+ та ПМК+, ЦСК- (див. Рис. 3). Таким чином, було сформовано 6 груп осіб, розглянемо особливості їх самоактуалізації.

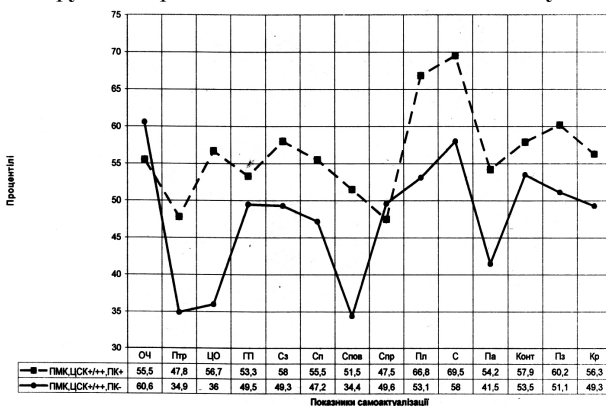


Рис. 1. Особливості самоактуалізації у представників груп ПМК, ЦСК+\++, ПМК+ та ПМК, ЦСК+/\++, ПМК-.

Розглянемо дані обчисленого критерію Ст'юдента. Відмінності встановлено з переважанням в групі ПМК, ЦСК+/++ , ПК+ за показниками ЦО (1% рівень), Спов (5%), Пл (5%), а на рівні тенденції за параметрами «підтримка», «синергійність», «прийняття агресії».

Таблиця 1.

Ранги показників самоактуалізації у представників груп ПМК, ЦСК+\++ , ПК+ та ПМК, ЦСК+/++ , ПК- за відхиленням від середньої лінії ряду.

Ранги	Групи	
	ПМК, ЦСК+\++ , ПК+	ПМК, ЦСК+/++ , ПК-
1	С+	Спов-
2	Пл+	Птр-
3	Пз+	ЦО-
4	Сз+	ОЧ+
5	Конт+	Па-/С+

Статистичні відмінності певним чином відображені і в результатах якісного аналізу усереднених показників у кожній групі. Майже всі показники самоактуалізації мають вищі значення у групі ПМК, ЦСК+\++ , ПК+ (крім ОЧ, Спр).

Для групи ПМК, ЦСК+\++ , ПК+ характерним є здатність до цілісного сприйняття світу та людей, розуміння того, що в природі людини торжествує добро, прагнення до набуття знань про оточуючий світ, чутливість до власних переживань і потреб, контактність.

Представники групи ПМК, ЦСК+/++ , ПК- мають низьку самоповагу, що їй не дивно, адже за високої мотивованості фасилітативної поведінки жодним чином не виявляють її (або виявляють на дуже низькому рівні). Це питання варто дослідити і щодо інших видів поведінки (не тільки фасилітативної). Вони потребують зовнішньої підтримки, орієнтуються на думку інших. Не керуються принципом: «Я вчиняю, згідно зі своїми поглядами, бажаннями, потягами, згідно з тим, що мені подобається чи ні». Їм властиве не прийняття власної агресивності як природної властивості людини, хоча виражена здатність до цілісного сприйняття світу та людей (у єдності протиріч), орієнтування у часі, У них майже всі показники самоактуалізації на низькому рівні (нижче 50 процентиль).

За даними інших дослідників [4, С.142], розвиток фасилітативності позитивно впливає на вираженість всіх показників самоактуалізації, а саме: ціннісних орієнтацій, спонтанності, самоприйняття, уявлень про природу людини, прийняття агресії, контактності та пізнавальних потреб, інші ж показники показують позитивну динаміку зростання, але статистичної значущості вона не набула. Ці дані узгоджуються з отриманими нами. Найбільші відмінності між групами ПМК, ЦСК+\++ , ПК+ та ПМК, ЦСК+/++ , ПК- візуально (Рис. 1) можна констатувати за параметрами «підтримка», «ціннісні орієнтації», «самоповага», «погляд на природу людини», «синергійність» тощо.

Отже, було розглянуто групи у яких потребово-мотаційний та ціннісно-смісловий компоненти фасилітативного потенціалу були виражені в межах 3-

4 квантиль, а поведінковий – невиражений (2 квантиль). Перейдемо до аналізу груп у яких навпаки параметри ПМК та ЦСК невиражені, а поведінковий у одній групі невиражений, а у іншій знаходиться в 3 квантілі.

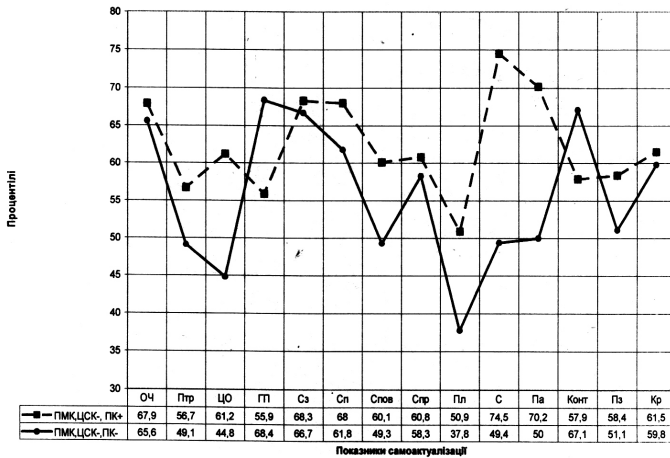


Рис. 2. Особливості самоактуалізації у представників груп ПМК, ЦСК, ПК+ та ПМК, ЦСК-, ПК-.

Між даними групами не виявлено статистично значущих відмінностей за критерієм Ст'юдента, лише на рівні статистичних тенденцій в групі ПМК, ЦСК-, ПК+ переважає параметр «синергійність». Однак вираженість поведінкового компоненту фасиліативного потенціалу особистості суттєво впливає на вираженість майже всіх показників самоактуалізації, відповідно, в групі ПМК, ЦСК-, ПК+ майже всі показники вищі, за виключенням «гнучкості поведінки» та «контактності».

Таблиця 2.

Ранги показників самоактуалізації у представників груп ПМК, ЦСК-, ПК+ та ПМК, ЦСК-, ПК- за відхиленням від середньої лінії ряду.

Ранги	Групи	
	ПМК, ЦСК-, ПК+	ПМК, ЦСК-, ПК-
1	С+	ГП+
2	Па+	Конт+
3	Сз+, Сп+	Сз+, ОЧ+
4	ОЧ+	Пл-
5	Кр+, ЦО+	Сп+

Загалом всі показники самоактуалізації для обох груп досліджуваних не виходять за межі третього квантилю. Для групи ПМК, ЦСК-, ПК+ більш характерним в самоактуалізації є цілісне сприйняття світу та людей, синергійність, прийняття власної агресивності як природної властивості, чут-

ливість до власних переживань та потреб, спонтанність, орієнтація у часі, творча спрямованість, вираженість ціннісних орієнтації особистості, що самоактуалізується.

Специфіка параметрів самоактуалізації групи ПМК, ЦСК-, ПК- наступна. Виражена гнучкість поведінки в різних ситуаціях, здатність встановлювати контакти з оточуючими, досліджуваний вважає людину за її сутністю поганою, зло – характерне для її природи, добре орієнтується у часі, життєві протиріччя сприймаються як антагоністичні, сприймає себе всупереч своїм недолікам тощо. Отже, за невираженого потребова-мотиваційного та ціннісно-смыслового компонентів, вираженість поведінкового компоненту ФП особистості суттєво впливає на величину майже всіх показників самоактуалізації. В попередніх дослідженнях нами встановлено, що занурення в фасиліативну діяльність сприятливо впливає на розвиток особистості, зокрема, зростає її фасиліативність [3], а за результатами даного дослідження встановлено, що прояв фасиліативності в поведінці пов'язаний з підвищенням всіх показників самоактуалізації. Співзвучні нашим результатам роздуми з проблеми допомоги знаходимо у Х.Хекхаузена [7, С.456-465] - готовність надавати допомогу іншому буде максимальною за умови усвідомлення своїх здібностей та власної вирішальної ролі в розкритті своїх талантів, здобуття свого теперішнього соціального положення. Отже, автор вважає, що самоактуалізувавшись, людина більшою мірою готова надати допомогу іншому.

М.М.Наконечна порівнювала самоактуалізаційні характеристики осіб, схильних та несхильних допомагати іншому. Дослідницею встановлено, що для групи досліджуваних, схильних допомагати, притаманне значне переважання за такими показниками, як «орієнтація у часі», «ціннісні орієнтації», «погляд на природу людини», «креативність», «контактність». Відносно ж ситуативної самоактуалізації, то її вивчення дозволило виділити два типи орієнтації: альтруїстичну (спрямована на допомогу іншим) та реципієнтну (спрямовану на отримання допомоги). Автор на основі проведеного дослідження приходить до висновку, що допомога іншому є психологічним засобом розвитку особистості (зокрема, людина самоактуалізується) [5]. Даний висновок узгоджується з нашими результатами, тільки феномен «допомоги» вивчається нами трохи вужче, адже фасиліативність - це не всі прояви допомоги, а допомога лише в розвитку іншої людини. Крім того, ми не ставимо такий акцент – фасиліативність як психологічний засіб розвитку особистості, а підкреслюємо зв'язок феноменів самоактуалізація та фасиліативність. Актуалізація себе, власних потенцій, допомога собі, розвиток себе (самоактуалізація) дає змогу розвинути і іншу людину, допомогти їй, посприяти її зростанню (проявити фасиліативність). Водночас розвиваючий вплив на іншого (фасиліативність) благотворно впливає на власний особистісний розвиток, допомагає розкрити свій потенціал (людина самоактуалізується). Питання первинності-вторинності досить дискусійне, тому потребує глибокого дослідження своєрідна внутрішня система координат, в якій розміщено вектор розвитку – себе, іншої людини, спільноти...

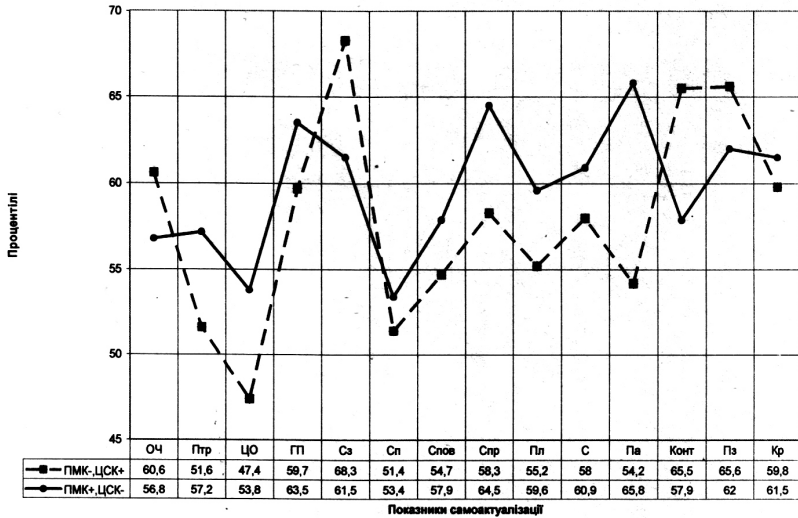


Рис.3. Особливості самоактуалізації у представників груп ПМК-, ЦСК+ та ПМК+, ЦСК-.

Між цими двома групами досліджуваних встановлені певні відмінності. Зокрема, візуально на графіку спостерігаються більші значення за переважною кількістю показників у групи ПМК+, ЦСК- (виключенням є параметри «орієнтації у часі», «сензитивність», «контактність» та «пізнавальні здібності»). Водночас, переважна більшість показників самоактуалізації в обох групах знаходиться в межах третього квартилю. Статистично значущих відмінностей за жодним з показників самоактуалізації не встановлено. Це свідчить на користь того, що вираженість будь-якого з мотиваційних компонентів ФП позитивно виявляється в вираженості показників самоактуалізації (в даному повідомленні не обговорюється поєднання інших компонентів фасилітативного потенціалу у представників груп ПМК-, ЦСК+ та ПМК+, ЦСК-).

На думку М.С.Яницького, потребує констатації той факт, що система потребо-мотиваційних та ціннісно-сміслових характеристик особистості як вищого регулятивного утворення не тільки визначає форму та умови реалізації спонукань людини, а й сама стає джерелом її цілей [6]. Відповідно, під цим кутом зору можна розглядати вираженість параметрів ПМК та ЦСК або їх поєднання та їх вплив на вираженість показників самоактуалізації (взагалі, а також самоактуалізації в фасилітативній діяльності). Хоча між групами немає значних відмінностей, все ж усереднені характеристики мають певну специфіку, відображену в Табл. 3.

Таблиця 3.

Ранги показників самоактуалізації у представників груп ПМК-, ЦСК+ та ПМК+, ЦСК- за відхиленням від середньої лінії ряду.

Ранги	Групи	
	ПМК-,ЦСК+	ПМК+,ЦСК-
1	Сз+	Па+
2	Пз+	Спр+
3	Конт+	ГП+
4	ОЧ+	Пз+
5	Креат+	Сз+/Креат+

Проведена робота дозволила дійти таких загальних висновків.

1. У осіб з вираженою потенціальною складовою високі показники і актуалізаційної складової фасилітативного потенціалу, що свідчить про використання ресурсів впливу на іншу людину в виборці майбутніх педагогів з фасилітативною метою.

2. Виявлено групи осіб, у яких потребова-мотиваційний та ціннісно-смісловий компоненти фасилітативного потенціалу виражені в межах 3-4 квартилів, а поведінковий у одній групі виражений (ПМК, ЦСК+/++ , ПК+), а іншої – ні (ПМК, ЦСК+/++ , ПК-).

Встановлено, що обом групам досліджуваних властива специфіка самоактуалізації. Для групи ПМК, ЦСК+/++ , ПК+ характерним є здатність до цілісного сприйняття світу та людей, розуміння того, що в природі людини торжествує добро, прагнення до набуття знань про оточуючий світ, чутливість до власних переживань і потреб, контактність.

Представники групи ПМК, ЦСК+/++ , ПК- мають низьку самоповагу, що й не дивно, адже за високої мотивованості фасилітативної поведінки жодним чином не виявляють її (або виявляють на дуже низькому рівні). Це питання варто дослідити і щодо інших видів поведінки (не тільки фасилітативної). Досліджувані цієї групи потребують зовнішньої підтримки, орієнтуються на думку інших, а не на власну; достатньо орієнтуються у часі, не приймають власну агресивність як природну властивість людини, хоча й здатні до цілісного сприйняття світу та людей (у єдності протиріч). У них майже всі показники самоактуалізації на низькому рівні (нижче 50 процентиль).

3. Дослідження самоактуалізації в групах осіб, що розрізнялися вираженістю поведінкового компоненту фасилітативного потенціалу за невираженого потребова-мотиваційного та ціннісно-сміслового, показали, що вираженість поведінкового компоненту ФП особистості суттєво впливає на величину майже всіх показників самоактуалізації. Відповідно, в групі ПМК,ЦСК-,ПК+ майже всі показники самоактуалізації вищі, за виключенням «гнучкості поведінки» та «контактності». Виявлений факт ще раз підтверджує загальновідому істину, що занурення в фасилітативну діяльність сприятливо впливає на розвиток особистості, зокрема, її фасилітативного потенціалу, а за результатами даного дослідження – параметрів самоактуалізації.

4. Вираженість будь-якого з мотиваційних компонентів фасиліативного потенціалу позитивно виявляється в зростанні всіх показників самоактуалізації.

Подальшим напрямком роботи є вивчення поєднання показників фасиліативного потенціалу, самоактуалізації та інших характеристик особистості.

Література

1. Диагностика здоровья. Психологический практикум / [Под ред. проф. Г.С.Никифорова]. – СПб.: Речь, 2007. – 950 с.

2. Казанжи М.Й. Диагностика фасиліативного потенціалу особистості / М.Й.Казанжи // Міжнар. науково-практ. конференція: Проблеми емоційної регуляції, Одеса, 14 вересня, 2009р. - Наука і освіта. - №9, 2009. - С. 97-104.

3. Казанжи М.Й. Шляхи формування вчителя-професіонала в умовах нового освітнього простору / М.Й.Казанжи. - Розвиток особистості професіонала в умовах соціально-освітніх трансформацій суспільства: теорія і практика: Міжнар. науково-практична конференція. Одеса, 7-8 трав. 2007р. – Одеса: СМІЛ, 2007. – С. 34-38.

4. Кондрашихіна О.О. Формування здатності до фасилітаційних впливів у майбутніх практичних психологів: дис. на здобут. вчен. ступ. канд. психол. наук: 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія» / О.О.Кондрашихіна. - Київ, 2004. - 239 с.

5. Наконечна М.М. Допомога іншому як психологічний засіб розвитку особистості: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук: спец.: 19.00.01 «Загальна психологія, історія психології» / М.М.Наконечна. – Київ, 2009. – 21 с.

6. Яницкий М.С. Ценностные ориентации личности как динамическая система. [Электронный ресурс]: Кемерово: Кузбассвузиздат, 2000. – 204с. [Режим доступу]. – www.hpsy.ru/public/x2753.htm

7. Хекхаузен Х. Мотивация и деятельность. – 2-е изд. / Х.Хекхаузен. - СПб.: Питер; М.: Смысл, 2003. – 860 с.

РОЛЬ МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІТЯЧИХ МІСТЕЧОК У ПОШИРЕННІ КОНЦЕПЦІЇ Г. ГМАЙНЕРА

УДК 376/6/09(438) “ХХ”

Карпенко О.Б.

У статті розкрито структуру Міжнародної організації дитячих містечок, діяльність її органів, роль і внесок в організацію і заснування дитячих містечок у світі, засновником й активним популяризатором яких був Герман Гмайнер. Проаналізовано сучасний стан дитячих містечок у різних країнах, різноманітні напрями їхньої роботи. Висвітлено діяльність президентів Міжнародної організації дитячих містечок, акцентовано увагу на відповідності освітніх і виховних програм діяльності подіям, що відбуваються у світі.

Ключові слова: Герман Гмайнер, освітня концепція, міжнародна організація дитячих містечок, Австрія.